

<https://www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/6120,Tekst-szefa-BBN-Potrzeba-upodmiotowienia-Unii-Europejskiej-w-dziedzinie-bezpiecz.html>
2021-09-22, 11:00

Strona znajduje się w archiwum.

19.11.2014

Tekst szefa BBN: Potrzeba upodmiotowienia Unii Europejskiej w dziedzinie bezpieczeństwa

W czwartek 20 listopada br. w Warszawie, na zaproszenie szefa BBN ministra Stanisława Kozieja, po raz pierwszy spotkają się wysocy przedstawiciele ds. bezpieczeństwa narodowego z państw Unii Europejskiej. Wezmą oni udział w panelu otwierającym Warsaw Security Forum 2014, a także w rozmowach w Pałacu Prezydenckim. Przy tej okazji zapraszamy do zapoznania się z tekstem szefa BBN poświęconym konieczności podjęcia prac nad nową europejską strategią bezpieczeństwa.

Potrzeba upodmiotowienia Unii Europejskiej w dziedzinie bezpieczeństwa

Stanisław Koziej, szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego

Konflikt rosyjsko-ukraiński stał się wielkim sprawdzianem dla systemu bezpieczeństwa w obszarze euroatlantyckim. Dziś nie rozpoczęlibyśmy tekstu Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa (z 2003 roku) od słów, że *Europa nigdy dotąd nie cieszyła się w takim stopniu jak obecnie dobrobytem, bezpieczeństwem i wolnością*. Jej inne zapisy wymagają

również korekty. Z dyskusji na różnych forach międzynarodowych wynika, że panuje dość powszechne przekonanie o nieaktualności tej strategii. Zmieniło się otaczające nas środowisko. Zmieniła się też sama Unia Europejska rozszerzając się na nowych członków oraz przyjmując Traktat Lizboński. Na potrzebę refleksji strategicznej wskazuje nie tylko praktyka prowadzonych operacji unijnych (przede wszystkim trudności, na jakie UE napotyka przy uruchomieniu misji, np. w Mali czy też w Republice Środkowoafrykańskiej), ale też jej podejście do kryzysu w Europie spowodowanego konfliktem rosyjsko-ukraińskim.

Wnioski Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego^[1] wskazują na Unię Europejską jako drugi, obok NATO, ważny zewnętrzny filar wspierający bezpieczeństwo Polski. Aby Unia takim filarem w rzeczywistości była, musi stać się istotnym strategicznym podmiotem w dziedzinie bezpieczeństwa.

Dotychczasowe działania Unii na rzecz takiego upodmiotowienia należy uznać za mało satysfakcjonujące. Umiarkowany sukces w tym zakresie stanowią konkluzje Rady Europejskiej z grudnia 2013 r. Część tego sukcesu wynika z faktu, iż była to pierwsza taka debata na szczelbu szefów państw i rządów od czasu wejścia w życie traktatu z Lizbony w 2009 r. Konkluzje nakazują uruchomienie procesu refleksji strategicznej (który silnie wspieramy), jednak w sposób mniej ambitny, niż sugerował to opublikowany przed grudniowym szczytem raport Wysokiego Przedstawiciela Unii Europejskiej ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, a także rekomendacje Rady UE. Oba te dokumenty są podstawą do ewentualnego rozpoczęcia prac nad bardziej klarownym zdefiniowaniem nowej strategicznej roli UE w kontekście zachodzących zmian i po wejściu w życie traktatu z Lizbony.

W ramach konkluzji Rada Europejska zidentyfikowała trzy obszary aktywności, a wśród nich szereg priorytetowych kierunków, wzywając do podjęcia konkretnych działań. *W obszarze widoczności i skuteczności Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony* mają one polegać m. in. na: nakreśleniu ram polityki UE w zakresie cyberobrony (do 2014 r.), opracowaniu strategii UE w zakresie bezpieczeństwa na morzu (do 2014 r.) oraz raportu oceniającego wpływ zmian w środowisku globalnym na politykę UE (do 2015 r.). *W obszarze rozwoju zdolności wojskowych* dotyczyłyby one bezzałogowych systemów powietrznych (do 2025 r.) tankowania w powietrzu, następnej generacji rządowej łączności satelitarnej, środków cyberbezpieczeństwa UE. *W obszarze przemysłu zbrojeniowego* obejmowałyby rozwój zrównoważonej, innowacyjnej i konkurencyjnej europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego oraz możliwość finansowania z budżetu UE programów badawczych dot. technologii podwójnego zastosowania.

Zaproponowane działania cząstkowe są oczywiście ważne, niemniej jednak bez nadrzędnej strategicznej wizji trudno dyskutować o szczegółowych kierunkach rozwoju Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony. Zatem pierwszym krokiem powinno być określenie ogólnych ram strategicznych UE w dziedzinie bezpieczeństwa, a dopiero w następnym kroku podjęcie dyskusji nad kwestiami szczegółowymi - sektorowymi strategiami i planami, zdolnościami wojskowymi, przemysłem obronnym.

Za koniecznością dokonania strategicznej refleksji przemawia wezwanie do prac nad jej elementami cząstkowymi: ramami polityki UE w zakresie cyber-obrony oraz strategii UE w zakresie bezpieczeństwa na morzu. Pracom nad raportem oceniającym wpływ zmian w środowisku globalnym na politykę UE powinniśmy nadać szerszy charakter. Mógłby on przyjąć formułę strategicznego przeglądu bezpieczeństwa europejskiego, który mógłby zdefiniować wspólne interesy, możliwe scenariusze rozwoju środowiska bezpieczeństwa oraz opcje działań i konieczne do ich realizacji przygotowania w ramach UE. W konsekwencji raport ten mógłby być swego rodzaju białą księgą bezpieczeństwa europejskiego.

Biuro Bezpieczeństwa Narodowego stymuluje działania zmierzające do uzyskania poparcia dla idei podjęcia prac nad nową europejską strategią bezpieczeństwa.

W tym celu zainicjowaliśmy dyskusję w formie warsztatów strategicznych z doradcami ds. bezpieczeństwa/sekretarzami rad bezpieczeństwa narodowego szefów państw i rządów Grupy Wyszehradzkiej. Jej rezultatem jest tzw. *living document* Strategiczne Problemy Bezpieczeństwa Europejskiego. Obecnie dyskusję kontynuujemy z państwami bałtyckimi. Planujemy ją rozszerzyć na państwa Trójkąta Weimarskiego, nordyckie i inne

państwa UE. Chcemy zobaczyć to co wspólne, ale również przyjrzeć się temu co nas dzieli. Dobrą ku temu okazją będzie spotkanie z moimi odpowiednikami wszystkich państw UE - przy okazji międzynarodowej konferencji Warsaw Security Forum 2014. Wydaje się więc, że rezultaty dyskusji będą przydatne w czasie konsultacji merytorycznych treści raportu Wysokiego Przedstawiciela Unii Europejskiej ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.

Optymalna struktura problemowa raportu Wysokiego Przedstawiciela Unii Europejskiej ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa jako mini-białej księgi bezpieczeństwa europejskiego mogłaby obejmować cztery zagadnienia: misję UE w dziedzinie bezpieczeństwa (interesy i cele strategiczne); warunki realizacji misji (środowisko bezpieczeństwa); koncepcję wspólnych działań zmierzających do realizacji misji UE (strategia operacyjna); koncepcję wspólnych przygotowań i utrzymania w niezbędnej gotowości potrzebnych do tego sił i środków (strategia preparacyjna).

Misja bezpieczeństwa UE mogłaby być syntezą - uznanych za wspólne - interesów i celów strategicznych państw członkowskich. Warunki realizacji misji mogłyby uwzględniać trzy wymiary - globalny, regionalny (Europa Wschodnia, Bliski Wschód, Afryka Północna), wewnętrzny (UE i jej państwa członkowskie).

Koncepcja wspólnych działań mogłaby uwzględniać następujące priorytety: utrzymywanie i demonstrowanie determinacji i gotowości do działania w pełnym spektrum bezpieczeństwa; umacnianie międzynarodowej wspólnoty bezpieczeństwa; selektywny udział w działaniach stabilizacyjnych z udziałem potencjału cywilno-wojskowego.

[1] Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa Narodowego przeprowadzono w latach 2010-2012 na polecenie Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. W czasie przeglądu dokonano oceny stanu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej i sformułowano kluczowe wnioski i rekomendacje dotyczące strategicznych celów i sposobów działania państwa w dziedzinie bezpieczeństwa oraz przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego. Efektem końcowym Przeglądu są niejawni Raport Komisji Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego i Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego RP.

[Tweetnij](#)